

การบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี*

LAW ENFORCEMENT AND HUMAN RIGHTS PRINCIPLES FOR POLICE COMMISSIONERS AT SURAT THANI POLICE STATION

วิชาญ เครือรัตน์

Vichan Kraurat

ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 8

Provincial Police Training Center, Region 8, Thailand

E-mail: chanpu8@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ ปัญหา และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี โดยมีการวิจัย 3 ขั้นตอน ผลการวิจัย ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารทางวิชาการ กำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ขั้นที่ 2 ศึกษาลักษณะ ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข จากภาคสนาม เชิงปริมาณ จากประชาชน จำนวน 399 คน และข้าราชการตำรวจ จำนวน 156 คน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41 – 59 ปี จบการศึกษาระดับอนุปริญญาตรี 218 คน และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ มากกว่า 1 ปี 368 คน จากกลุ่มข้าราชการตำรวจ พบว่า การแต่งเครื่องแบบถูกต้องตามระเบียบอยู่ในระดับสูง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เชิงคุณภาพ จากประชาชนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 15 คน ผลการวิจัย พบว่า ด้านการจับกุม ตำรวจปฏิบัติตามกฎหมาย ยึดหลักสิทธิมนุษยชน คำนึงถึงคุณค่าของคนในฐานะเป็นมนุษย์ มีความเท่าเทียมกัน ตรวจสอบได้ ใช้หลักนิติธรรม, ด้านการค้น ไม่ให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ไม่มีการทรมานกรรม แสดงความบริสุทธิ์ใจก่อนลงมือค้น คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเท่าเทียมกัน ยึดหลักสากลและหลักนิติธรรม, ด้านการควบคุม แครพสิทธิและเสรีภาพ มีความเท่าเทียมกัน ตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม, ด้านการใช้กำลัง อาวุธ และอุปกรณ์อื่น ๆ จะใช้เมื่อมีความจำเป็น ยึดหลักจากเบาไปหาหนัก ให้ความเท่าเทียมกัน ขั้นที่ 3 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสร้างความเชื่อถือศรัทธา และความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ส่งเสริมให้ความรู้สึกลึกซึ้งในทศวรรษในทุกหลักสูตร ผู้บังคับบัญชาไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ยึดกับระบบอุปถัมภ์ และไม่หวั่นเกรงต่อผู้มีอิทธิพล

* Received 28 February 2020; Revised 5 April 2020; Accepted 25 April 2020

คำสำคัญ: การบังคับใช้กฎหมาย, หลักสิทธิมนุษยชน, สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี

Abstract

The objectives of this article were to study characters and problems, and to suggest the problem solving solutions in the law enforcement and human rights principles for police commissioners at Surat Thani police station. There were three steps in this study: 1) to study documents related to law enforcement and human rights principles in order to determine the conceptual framework in this study., 2) to explore characters, problems and suggestions in law enforcement and human rights principles from the field survey. In the quantitative research, I could get the results from 399 people and 156 police commissioners. Most of them were men in the age of 41 – 59 years old. About 218 of them graduated diploma, and 368 of them had lived in Surat Thani more than one year. From the police commissioner group, the findings in their opinions in the law enforcement and human rights principles indicated that wearing uniforms in accordance with regulations in high level score and overview was in medium level score. In the qualitative research, the sample group was 15 persons (people and police commissioners). The findings revealed that in arresting, police officers complied with criminal procedure code and held to human rights principles according to law regulation strictly by considering the value of people in their humanity, the equality, and being verified with the rule of law. In using force, weapon, and other equipment, the police officers can use them when it's necessary and based on the rules from light to heavy, the equality in the international standards., (3) The findings showed that police officers have to build the faith and the trust, and the good relationship with people, encourage and educate about law in the police officers' instruction in all courses. The supervisors don't discriminate, don't base on the patronage system and don't be afraid of influential people.

Keywords: Law Enforcement, Human Rights Principles For Police Commissioners, Surat Thani Police Station

บทนำ

สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สถานภาพทางกาย สุขภาพ รวมทั้งความเชื่อทางศาสนา หรือความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งรัฐจะต้องให้หลักประกันในการดูแลประชาชนของตนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ใช้อำนาจรัฐละเมิดสิทธิมนุษยชน เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องยึดถือหลักกฎหมายเป็นสำคัญ ปฏิบัติตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ไม่ใช้อำนาจในหน้าที่เกินที่กฎหมายกำหนด ไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น การทารุณกรรมผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยเพื่อประโยชน์ทางคดี การซ้อมผู้ต้องหาหรือพยาน การวิสามัญฆาตกรรม การประจานผู้ต้องหาต่อสาธารณะ การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วน ถือว่าเป็นการใช้อำนาจล่วงสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์ที่นอกกรอบของกฎหมาย (พิเชษฐ พินทอง, 2554) สิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งที่บุคคลได้รับการคุ้มครองในการที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดโดยไม่มีใครจะมากำหนดการกระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้นได้ สิทธิและเสรีภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการบ่งชี้ว่าสังคมหรือบ้านเมืองใดมีความสงบสุข มีสันติ มีความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย, 2552)

นานาชาติให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชน มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นมา ประเทศสมาชิกต่างหาแนวทางในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สำหรับประเทศไทยได้ให้สัตยาบันปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตั้งแต่ พ.ศ. 2491 ในฐานะที่เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ประเทศไทยจึงมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาต่าง ๆ เช่น กฎบัตรสหประชาชาติ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง การเมือง สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ตลอดจนกติการะหว่างประเทศที่ว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ และได้เข้าร่วมเป็นภาคีข้อตกลงสนธิสัญญาต่าง ๆ รวม 7 ฉบับ ซึ่งต้องปฏิบัติตามนั้น สังคมไทยจึงให้ความสำคัญต่อเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น โดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 4 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” มาตรา 28 “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน” มาตรา 30 “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่ง

รัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” มาตรา 32 “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้” (วันชัย ศรีนวลนัต, 2552) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ประเทศไทยจะได้บัญญัติเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อประกันสิทธิของพลเมืองได้ค่อนข้างครบถ้วนมาก แต่ในทางด้านการปฏิบัติ กลับพบว่าปัญหาสิทธิมนุษยชนของไทยก็ยังมีอยู่ และยังได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อยู่เป็นประจำ ในสายตาของชาวโลกว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะส่วนใหญ่เป็นปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วน เช่น การจับกุมสอบสวนผู้ต้องสงสัยด้วยการใช้อำนาจข่มขู่ การกระทำทารุณกรรมต่อผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยที่อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมไปถึงการสังหารนอกกระบวนการยุติธรรม และการฆ่าโดยตั้งเป้าหมายไว้ก่อน เช่น การฆ่าตัดตอนช่วงประกาศสงครามยาเสพติด ในปี 2546 จำนวน 2,500 คน จึงมีการวิจารณ์จากองค์กรระหว่างประเทศว่าทั่วโลกในการปกป้องด้านสิทธิมนุษยชนของไทยไม่มีความเข้มแข็ง (เพ็ญนภา จันทรแดง, 2552) จากการตรวจสอบเกี่ยวกับปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีการร้องเรียนไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) พบว่า มีคดีที่มีการร้องเรียนและกล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐตั้งแต่ปี 2558 – 2562 ทั้งสิ้น 3,107 ราย เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนหนึ่งถูกร้องเรียน เกี่ยวกับการตรวจค้น การจับกุม การคุมขัง การปล่อยตัวชั่วคราว การซ้อมผู้ต้องหาให้รับสารภาพ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2562) การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะงานส่วนใหญ่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสัมผัสใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าอาชีพอื่น อีกทั้งต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น สามารถจับกุม ตรวจค้น คุมขัง เพื่อป้องกันหรือปราบปรามดูแลความสงบเรียบร้อยทางสังคม จึงต้องทำในกรอบหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ (วันชัย ศรีนวลนัต, 2552)

สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี มีเขตพื้นที่รับผิดชอบที่เป็นที่ตั้งของส่วนราชการ สถานการศึกษาสถานประกอบการภาคเอกชน ศูนย์การค้า ที่สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และมีจำนวนประชากรที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก การบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี จึงเป็นเรื่องที่สำคัญควรแก่การศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาลักษณะและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี อันจะเป็นประโยชน์และแนวทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยต้องการได้แนวทางการบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะนำไปแก้ไขปัญหาให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ศึกษาลักษณะและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 ศึกษาลักษณะและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี จากภาคสนาม เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และ ขั้นที่ 3 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาลักษณะ ปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) เชิงปริมาณ จากประชาชนทั่วไป จำนวน 399 คน และข้าราชการตำรวจ จำนวน 156 คน โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูป ขนาดตัวอย่างที่ความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5% ของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) 2) เชิงคุณภาพ จากข้าราชการตำรวจ จำนวน 7 คน อาจารย์จากสถาบันการศึกษา จำนวน 2 คน ทนายความ จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ธุรกิจส่วนตัวและประชาชนทั่วไป จำนวน 3 คน กำหนดเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตการวิจัย ด้านพื้นที่ คือพื้นที่คืออำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 – 1 เมษายน พ.ศ. 2563 ขอบเขตเนื้อหา มุ่งศึกษาเฉพาะประเด็น ลักษณะ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงปริมาณ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือระดับความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามแนวคิดของลิเกิร์ต (Likert, R. A., 1961) เชิงคุณภาพ คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ทั้ง 2 ส่วน จะรวบรวมข้อมูล ในประเด็นการบังคับใช้กฎหมายที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหลักสิทธิมนุษยชน กับข้าราชการตำรวจ และประชาชน 4 ด้าน ด้านการจับกุม ด้านการค้น ด้านการควบคุม (คุมขัง) และด้านการใช้ กำลังอาวุธและอุปกรณ์อื่น ๆ จากนั้นนำมาหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือ ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item of objective congruence Index: IOC) แล้วเลือก ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป นำไปปรับปรุงแก้ไข และไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการตำรวจและประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมา วิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient: α) ของครอนบาช (Cronbach, L.J., 1970) โดยใช้เกณฑ์มากกว่า 0.80 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของ ประชาชนเท่ากับ 0.96 ของ ข้าราชการตำรวจ เท่ากับ 0.87 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ผลการวิจัย

การบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธร เมืองสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอน สรุปผลได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผลการศึกษาลักษณะและปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน

เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) เพื่อรวบรวม ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา หนังสือ วารสาร รายงาน ผลงาน รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์เอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน ที่ทำให้เข้าใจ ตีความหมาย อธิบาย แยกแยะประเด็นต่าง ๆ ของข้อมูลการบังคับใช้กฎหมาย กับหลักสิทธิมนุษยชน เพื่อนำไปกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย (Conceptual framework of the study)

ขั้นที่ 2 ผลการศึกษาลักษณะ และปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน ของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี เก็บข้อมูลภาคสนาม

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ข้อมูลของประชาชน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 57.14 อายุ ระหว่าง 41 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.08 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 89.47 ประกอบอาชีพ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 39.35 การศึกษาระดับอนุปริญญาตรี ร้อยละ 54.64

มีภูมิลำเนาในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 85.46 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี มากกว่า 1 ปี ร้อยละ 92.23 และมีความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน ของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงความเห็นเกี่ยวกับการแต่งรูปแบบที่ถูกต้องตามระเบียบของข้าราชการตำรวจที่อยู่ในระดับสูง

1.2 ข้อมูลของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ให้ข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 97.44 อายุระหว่าง 41 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.41 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95.51 ระยะเวลาการเป็นข้าราชการตำรวจมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 66.03 และไม่เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน มาก่อน ร้อยละ 54.49 และมีความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน ของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี พบว่า ข้าราชการตำรวจมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีเพียงความเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

รวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่มีความรอบรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์การบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน จำนวน 15 คน ผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ด้านการจับกุม พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและยึดหลักสิทธิมนุษยชน ดำเนินการตามระเบียบของกฎหมาย มีการบังคับใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพียงตรง อย่างเช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้จับกุมยึดบทบัญญัติแห่งกฎหมายเป็นหลัก ใช้ความสุภาพ ละเอียดรอบคอบในการจับกุม ใช้อำนาจอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อ มีความจำเป็นเท่านั้น และได้บันทึกข้อความแจ้งสิทธิของผู้ถูกจับกุม เพื่อจะสามารถแจ้งให้ผู้ถูกจับกุมทราบ ในทันทีที่ควบคุมตัวได้แล้ว หรือหากผู้ถูกจับกุมต้องการใช้สิทธินั้น ๆ จะได้ดำเนินการให้ตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ตำรวจยังได้คำนึงถึงคุณค่าของคนในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์ ทั้งคุณค่าของตำแหน่งทางสังคมที่แตกต่างกัน และในฐานะความเป็นมนุษย์ โดยการใช้ความสุภาพละมุนละม่อม ให้เกียรติ และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับประชาชน นอกจากนั้นแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันของทุกคน มีส่วนน้อยที่มีการเลือกปฏิบัติอยู่บ้าง ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยยึดหลักตามมาตรฐานที่

สากลกำหนด และตรวจสอบได้ ใช้หลักนิติธรรม ด้วยการ ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจภายใต้กฎหมายโดยเคร่งครัด และสามารถตรวจสอบการปฏิบัติได้ ตามมาตรฐานสากล

2.2 ด้านการตรวจค้น พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี ได้ปฏิบัติตามหลักและขั้นตอนของกฎหมาย ในการค้นตัวบุคคลหรือการกระทำการใดจะไม่ให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน จะไม่มีการทรมานหรือทารุณกรรม หรือจะลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม และก่อนมีการตรวจค้นเจ้าหน้าที่ตำรวจแสดงความบริสุทธิ์ใจในฐานะผู้ตรวจค้น ให้ผู้ถูกค้นดูก่อนลงมือตรวจค้น หรือการค้นผู้หญิงก็ต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหญิงเป็นผู้ตรวจค้น และเมื่อค้นพบสิ่งของในความครอบครอง ซึ่งใช้ในการกระทำความผิด ได้มาโดยการกระทำความผิดหรือมีไว้เป็นความผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการบันทึกรายละเอียดแห่งการค้นและสิ่งของที่ค้นได้ และอ่านบันทึกการค้นให้ผู้ถูกค้นฟัง เพื่อให้ผู้ถูกค้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ แต่หากมีการขัดขวาง มิยอมให้ตรวจค้น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ค้นจะใช้อำนาจเอาตัวผู้ต้องหาคนนั้นควบคุมไว้หรืออยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานที่ตำรวจในขณะที่ทำการค้นเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้ขัดขวางเพราะจะทำให้การค้นนั้นไร้ผล จะไม่ใช้ความรุนแรงในการปฏิบัติ มีการให้เกียรติและเคารพในสิทธิของบุคคล คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม แต่พบว่ายังมีการเลือกปฏิบัติจากการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มอยู่บ้าง และยึดถือหลักมาตรฐานสากลที่องค์การสหประชาชาติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายถือปฏิบัติ ด้านตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม คือ ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายโดยเคร่งครัดและเปิดเผย และสามารถตรวจสอบการปฏิบัติได้

2.3 ด้านการควบคุม (คุมขัง) พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี ปฏิบัติโดยเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายอื่นอย่างเคร่งครัด ด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ ไม่มีการทรมานหรือการกระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ปฏิบัติต่อผู้ถูกควบคุมโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ชน ด้านความเสมอภาค คือ ปฏิบัติโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนที่ว่าบุคคลมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ด้านความเป็นมาตรฐานสากล คือ ปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานสากลที่ทั่วโลกยอมรับ

2.4 ด้านตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม คือ ปฏิบัติโดยยึดหลักนิติธรรม และสามารถตรวจสอบการปฏิบัติได้ นอกจากนั้นแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติในเรื่องของการควบคุมผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย เช่น กรณีที่ผู้ถูกจับยังไม่ได้ลงมือกระทำความผิด แต่กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานจับกุมตัวได้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 78 (2) และเมื่อมาถึงสถานีตำรวจของพนักงานสอบสวน ปรากฏจากการสอบสวนว่าผู้ถูกจับนั้นจะก่อเหตุร้ายอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น พนักงานอัยการ สามารถยื่นฟ้อง โดยใช้วิธีการเพื่อ

ความปลอดภัยได้ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงสามารถควบคุมผู้ถูกจับได้สลับแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่มาถึงสถานีตำรวจ พนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวไปฟ้องศาลภายในสี่สลับแปดชั่วโมง โดยพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจขอผิดฟ้องหรือฝากขังต่อศาล หรือหากฟ้องไม่ทันภายในสี่สลับแปดชั่วโมงแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจจะผิดฟ้องและฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล โดยขอผิดฟ้องคราวละไม่เกินหกวัน และขอได้ไม่เกินห้าคราว เมื่อครบกำหนดระยะเวลาขอผิดฟ้องและฝากขัง หรือลี้มผิดฟ้องหรือฝากขัง เจ้าหน้าที่ตำรวจจะปล่อยตัวผู้ต้องหา เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ก็จะขออนุญาตฟ้องจากอัยการสูงสุด

2.5 ด้านการใช้กำลัง อาวุธ และอุปกรณ์อื่น ๆ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี จะใช้กำลัง อาวุธ และเครื่องมือตามความจำเป็น ยึดหลักจากเขาไปหาหนังกตามหลักกฎหมายและหลักยุทธวิธี ด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ ให้ความเคารพในสิทธิของประชาชน ไม่ดูถูกเหยียดหยามความเป็นมนุษย์ พยายามพูดคุย เกรงใจมากกว่าการใช้กำลัง อาวุธ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ด้านความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่พบว่ายังคงมีเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วน มีการเลือกปฏิบัติในการใช้กำลัง อาวุธและอุปกรณ์อื่น ๆ ในความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่ ด้านมาตรฐานสากล คือ ปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานที่สากลกำหนดให้ความคุ้มครองบุคคลไว้ ด้านตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม คือ ปฏิบัติตามหลักกฎหมาย มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบ

ขั้นที่ 3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี

1. ด้านปัญหา พบว่า กฎหมายบัญญัติให้ตำรวจมีอำนาจหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสงบสุขเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจจับกุม ตรวจค้น สืบสวน สอบสวน ดำเนินคดี ผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งมีหลายร้อยฉบับ งานส่วนใหญ่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสัมผัสใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าอาชีพอื่น ดังนั้นงานของตำรวจจึงมีความล่อแหลมและเสี่ยงต่อการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของสังคม เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน เมื่อปฏิบัติหน้าที่จึงมักเกิดปัญหาในการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายไม่สัมพันธ์กับจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ยังมีระบบอุปถัมภ์และเกรงต่อผู้มีอิทธิพลในพื้นที่จึงยังมีการเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุผลความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มีไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดความชำนาญในการใช้กำลัง อาวุธ และอุปกรณ์อื่น ๆ ส่งผลให้การปฏิบัติงานกระทบต่อสิทธิของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ประชาชนขาด

ความเชื่อถือต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีส่วนร่วมน้อยในการบังคับใช้กฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายของข้าราชการตำรวจบางครั้งไม่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การดำเนินแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมไม่เป็นไปตามขั้นตอน กล่าวคือ เมื่อจับกุมไม่มีการแจ้งสิทธิแต่ได้บันทึกการจับกุมว่ามีการดำเนินการแจ้งสิทธิ

2. ด้านข้อเสนอแนะต่อการบังคับใช้กฎหมายของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี กับหลักสิทธิมนุษยชน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความน่าเชื่อถือ ให้ประชาชนศรัทธา ในการปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย โดยการปฏิบัติตามหลักกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนโดยการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการตำรวจมีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมในสาขานิติศาสตร์หรือสาขาอื่น ๆ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจมีความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มขึ้น จัดให้ข้าราชการตำรวจอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชน ในหลักสูตรการเรียนการสอนของข้าราชการตำรวจทุกหลักสูตร ผู้บังคับบัญชาจะต้องตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง หากมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องก็ให้คำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน และลงโทษหากมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม และกำกับให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ยึดระบบอุปถัมภ์และไม่หวั่นเกรงต่อผู้มีอิทธิพล จัดสรรกำลังพล วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมืออื่น ๆ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ข้าราชการตำรวจจะต้องตระหนักในสิทธิเสรีภาพของประชาชน เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายต่อประชาชน โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชน ต้องบังคับใช้กฎหมาย โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างเคร่งครัด

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัย การบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี ผลวิจัยมีข้อควรสังเกตและนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการจับกุม เจ้าหน้าที่ตำรวจ ดำเนินการจับกุมยึดหลักบทบัญญัติของกฎหมายเป็นหลัก ใช้ความสุภาพ ละเอียดรอบคอบในการจับกุม และได้บันทึกข้อความแจ้งสิทธิของผู้ถูกจับกุม คำนึงถึงคุณค่าในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันของทุกคน ตามมาตรฐานสากลและตรวจสอบได้ และใช้หลักนิติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากลสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้บังคับใช้กฎหมาย เรื่องการจับกุม ที่ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิในความมีเสรีภาพและความมั่นคงปลอดภัยของตนและเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย จะต้องไม่ถูกจับกุมหรือคุมขังโดยพลการในการปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจะต้องยึดบทบัญญัติแห่งกฎหมายเป็นหลัก ใช้ความสุภาพ

ละมุนละม่อมในการจับกุม จะใช้อำนาจอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น และหากผู้ถูกจับกุมต้องการใช้สิทธิต่าง ๆ จะต้องดำเนินการให้ตามที่กฎหมายกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558) ขณะเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาคริต ชันนาโพธิ์ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทศนคติต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบกในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันกับนิสิตทุกคน (ชาคริต ชันนาโพธิ์, 2556)

1.2 ด้านการตรวจค้น เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี ได้ปฏิบัติตามหลักและขั้นตอนของกฎหมาย ในการค้นตัวบุคคลหรือการกระทำการใด จะไม่ให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน ไม่มีการทรมาน หรือทารุณกรรม หรือจะลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย และก่อนมีการตรวจค้นเจ้าหน้าที่ตำรวจแสดงความบริสุทธิ์ใจ ในฐานะผู้ตรวจค้น ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ทำการบันทึกรายละเอียดแห่งการค้น และสิ่งของที่ค้นได้ และอ่านบันทึกการค้นให้ผู้ถูกค้นฟัง เพื่อให้ผู้ถูกค้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยึดถือหลักมาตรฐานสากล ตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้บังคับใช้กฎหมาย เรื่องการตรวจค้น ก่อนการตรวจค้นแสดงความบริสุทธิ์ใจของผู้ตรวจค้น ให้ผู้ถูกค้นดูก่อนลงมือตรวจค้น แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนยังมีการเลือกปฏิบัติจากการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มอยู่บ้าง (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับ พิเชษฐ พิณทอง ที่ว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ โดยเชื่อว่าตำรวจส่วนใหญ่เป็นตำรวจที่ดีพยายามที่จะทุ่มเทในการทำงานเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน มีใจรักในงานตำรวจที่ต้องการรับใช้ประชาชนและอำนวยความสะดวกให้แก่สังคม เพื่อให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุขสงบเรียบร้อย แต่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเกินขอบเขตจนไปกระทบสิทธิมนุษยชนของประชาชนสังคม (พิเชษฐ พิณทอง, 2554)

1.3 ด้านการควบคุม (คุมขัง) เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี ปฏิบัติโดยเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายอื่นอย่างเคร่งครัด สามารถตรวจสอบการปฏิบัติได้ การควบคุมผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาดำเนินการโดยใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย และควบคุมผู้ถูกจับภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่มาถึงสถานีตำรวจ พนักงานสอบสวนนำตัวไปฟ้องศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้บังคับใช้กฎหมาย เรื่องการควบคุม (คุมขัง) ที่ว่า แนวทางในการปฏิบัติในการคุมขัง ต้องอำนวยความสะดวก และจัดสถานที่ในการเข้าเยี่ยมและพบผู้แทนทางกฎหมายให้เหมาะสม รวมถึงอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และใส่ใจในสภาพความ

เป็นอยู่ รวมทั้งอาการเจ็บป่วยของผู้ถูกคุมขัง (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558) และสอดคล้องกับ พิเชษฐ พิณฑอง เรื่องการนำเสนอเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ที่ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจควรที่จะรำลึกอยู่เสมอว่าการใช้อำนาจในหน้าที่ควรอยู่ในกฎเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และไม่ใช้อำนาจเกินขอบเขต เนื่องจากหากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการใช้อำนาจมากเกินไปที่กฎหมายกำหนด เช่นการซ้อมผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยจนถึงการอุ้มฆ่า และกลายเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในที่สุด (พิเชษฐ พิณฑอง, 2554)

1.4 ด้านการใช้กำลัง อาวุธ และอุปกรณ์อื่น ๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี ใช้กำลัง อาวุธ และเครื่องมือตามความจำเป็น ยึดหลักจากเบาไปหาหนักตามหลักกฎหมายและหลักยุทธวิธี ด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือ ให้ความเคารพในสิทธิของประชาชน ไม่ดูถูกเหยียดหยามความเป็นมนุษย์ พยายามพูดคุย เกรงใจมากกว่าการใช้กำลัง อาวุธ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ด้านความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ ให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่พบว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วน มีการเลือกปฏิบัติในการใช้กำลัง อาวุธและอุปกรณ์อื่น ๆ ในความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่ ด้านมาตรฐานสากล คือ ปฏิบัติเป็นไปตามมาตรฐานที่สากลกำหนดให้ความคุ้มครองบุคคลไว้ ด้านตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม คือ ปฏิบัติตามกฎหมาย มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้บังคับใช้กฎหมาย เรื่องด้านการใช้กำลัง อาวุธ และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ว่า บุคคลมีสิทธิในชีวิต ความมั่นคงปลอดภัยและเสรีภาพจากการไม่ถูกทรมาน หรือการกระทำอื่นใดที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดทอน ย่ำยีศักดิ์ศรี การใช้กำลังใช้ได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น การใช้อาวุธปืนจะใช้ได้ต่อเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์คับขันสุดขีดเท่านั้น และต้องใช้เพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558)

2. ผลข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อการบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชน 1) เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความน่าเชื่อถือ ให้ประชาชน 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการตำรวจมีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมในสาขานิติศาสตร์หรือสาขาอื่น ๆ 3) จัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชนในหลักสูตรการเรียนการสอนของข้าราชการตำรวจทุกหลักสูตร 4) ผู้บังคับบัญชาจะต้องตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ให้คำแนะนำ ตักเตือน และลงโทษ ตรวจสอบและกำกับในการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ 5) จัดสรรกำลังพล วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมืออื่น ๆ ให้เพียงพอ 6) ต้องตระหนักในสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันพระปกเกล้า ที่ว่า ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินคดีอาญาในชั้นสอบสวน ปัญหาดังกล่าวเป็นเพียงแนวทางที่ผู้เขียนเห็นว่าจะนำมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ

ยุติธรรมทางอาญาของไทยให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้รับการคุ้มครองอย่างถูกต้องเหมาะสมกว่าสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2548)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กฎหมายเป็นข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ควบคุมความประพฤติของมนุษย์เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในสังคม กฎหมายนั้นไม่ว่าจะมีหลักประกันในการให้เป็นธรรมดีเพียงใด การรับรองสิทธิเสรีภาพและจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนแค่ไหน มีถ้อยคำรัดกุมสวยงามเพียงใดก็ตาม ถ้าไม่มีการใช้บังคับหรือใช้อย่างไม่ถูกต้อง กฎหมายนั้นก็มีความหมายในการใช้กฎหมายแต่อย่างใด มนุษย์ทุกคนเกิดมาโดยมีเสรีภาพ และความเท่าเทียมกันทั้งในเรื่องสิทธิและศักดิ์ศรี บุคคลทั้งปวงมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมายและมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เว้นแต่บางกรณีที่มีการใช้มาตรการพิเศษบางอย่าง เพื่อใช้กับบุคคลที่ต้องได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษ แตกต่างจากบุคคลปกติ และบุคคลอื่นที่ต้องได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชน ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่องค์กรตำรวจควรตระหนักและดำเนินการในเรื่องนี้ที่ประชาชนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกรอบของกฎหมายและกติกาที่เป็นสากล อันเป็นมาตรฐานที่แต่ละประเทศยอมรับนอกจากนั้นแล้วสถานีตำรวจควรมีการประเมินการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในรูปแบบระบบสะท้อนกลับ เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมประเมินการทำงาน และนำมาปรับปรุงพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพิ่มความถี่ในการตรวจพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. (2552). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สุโขทัย: สารคดี.
- ชาคริต ชันนาโพธิ์. (2556). ทศนคติต่อการบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบกในจังหวัดมหาสารคาม: กรณีศึกษานิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 3(5), 106-118.
- พิเชษฐ พินทอง. (2554). การใช้อำนาจเกินหน้าที่ของตำรวจ: ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 4(1), 33-46.
- เพ็ญญา จันทรแดง. (2552). การแทรกแซงสื่อมวลชนเพื่อผลทางการเมือง: ศึกษาเปรียบเทียบรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กับรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(2), 89-90.

- วันชัย ศรีนวลนัต. (2552). ความสำคัญของสิทธิมนุษยชนกับนักกฎหมาย. ใน เอกสารการบรรยายให้ความรู้ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายภาครัฐระดับกลาง รุ่นที่ 9. สถาบันพระปกเกล้าร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2548). ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินคดีอาญาในชั้นสอบสวน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2558). คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามหลักสิทธิมนุษยชน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อินวาทธุรกิจ.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2562). สถิติเรื่องร้องเรียน. เรียกใช้เมื่อ 11 พฤศจิกายน 2562 จาก [http://www.nhrc.or.th/NHRCT-Work/Statistical-information/Statistical-information-on-complaints/Monthly\(Year-Now\)-\(2\).aspx](http://www.nhrc.or.th/NHRCT-Work/Statistical-information/Statistical-information-on-complaints/Monthly(Year-Now)-(2).aspx)
- Cronbach, L.J. (1970). *Essential of psychology testing*. (3 rd ed.) New York : University of Chicago.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Company Inc.